

Уляна Кривохатько

АТРАМЕНТИ

Київ · ТЕМПОРА · 2025

ЗМІСТ

6 вересня 2032 року, понеділок	11
12 вересня 2032 року, неділя	29
17 вересня 2032 року, п'ятниця	36
19 вересня 2032 року, неділя	49
20 вересня 2032 року, понеділок	56
21 вересня 2032 року, вівторок	66
22 вересня 2032 року, середа	69
23 вересня 2032 року, четвер	73
все ще 23 вересня 2032 року, все ще четвер	79
24 вересня 2032 року, п'ятниця	83
25 вересня 2032 року, субота	85
3 жовтня 2032 року, неділя	91
10 жовтня 2032 року, неділя	94
11 жовтня 2032 року, понеділок	106
16 жовтня 2032 року, субота	108
21 жовтня 2032 року, четвер	113
23 жовтня 2032 року, субота	121
2 листопада 2032 року, вівторок	123
4 листопада 2032 року, четвер	125

9 листопада 2032 року, вівторок	134
10 листопада 2032 року, середа	137
12 листопада 2032 року, п'ятниця	145
18 листопада 2032 року, четвер	147
12 грудня 2032 року, неділя	150
13 грудня 2032 року, понеділок	159
14 грудня 2032 року, вівторок	161
15 грудня 2032 року, середа	171
16 грудня 2032 року, четвер	177
17 грудня 2032 року, п'ятниця	182
28 грудня 2032 року, вівторок	191
29 грудня 2032 року, середа	196
31 грудня 2032 року, п'ятниця	199
1 січня 2033 року, субота	203
напевно, все ще 1 січня 2033 року, субота	205
3 лютого 2038 року, четвер	210
15 число 4 місяця 2078 року	213
16 число 4 місяця 2078 року	217
<i>Подяки</i>	229

*Присвячується моїй молодшій сестрі Дарині
та її найкрасивішій у світі кішці
з напрочуд непростим характером*

ЧАСТИНА 1. СЕСТРИ

6 ВЕРЕСНЯ 2032 РОКУ, ПОНЕДІЛОК

— В ефірі Центральна радіостанція. Восьма нуль-нуль за локальним часом. І одразу до важливих повідомлень. Інспекторат Сорок сьомого локального протекторату звітує про затримання злісних порушників Закону «Про візуальні засоби». Ними виявилися...

Притишую радіоприймач і повертаюся до прісної вів'янки. Єдине, що цікавить мене в ранкових новинах, прозвучить хвилини за три. До цього награно радісний голос ведучої оспіває чергові геройства Інспекторату, розповідь про декілька досягнень на будівництві Комплексу і ще раз нагадає, що локалям суворо заборонено використовувати будь-яку фото- та відеотехніку, ноутбуки, смартфони і решту так званих візуальних засобів. Власне, як і мешканцям усього світу. Але що мені тепер до світу, якщо я його ніколи не побачу? Кордони закриті. Реальність звузилася до меж новоствореного Сорок сьомого локального протекторату — колишньої Київської області. Клятві атраменти змінили все.

— ...а підтримувати гарний настрій локалів сьогодні буде сонячна погода! Детальніше про це розповідь моя колега Наталя.

Я знову смикаю регулятор гучності. Голос Натки озивається з динаміка привітно, але відсторонено:

— Справді, Іро, сьогодні у першій половині дня на мешканців Сорок сьомого локального протекторату чекає сонечко. Ближче до шостої вечора на півночі Протекторату почнуть збиратися хмари. Пізніше можливі незначні опади. Температура коливатиметься від +17 уранці до +23 удень і +12 уночі.

Неприродно радісна Іра знову забирає у Натки слово. Напевно, для неї це важко. З ведучої найуспішнішого телеканалу країни перетворитися на другорядну дикторку, приречену повідомляти прогнози, які збуваються радше випадково, і рекламні оголошення між жорстко цензурованими музичними блоками. Та якщо подивитися на це під оптимістичнішим — сестриним — кутом, вона принаймні має роботу. І якщо я не хочу втратити шанс на щось таке ж стабільне і малоприбуткове, треба швидше жувати вистиглу вівсянку.

Мене відволікає Плямка. Кішка впізнає голос Натки і волає дурним голосом на приймач. Вимагає телепортувати сестру на нашу кухню.

Істерична Плямка — мамин спадок. А ще нескінченне джерело шерсті, блювотиння на килимі та моїх обірваних о четвертій ранку снів. Натка з нею носилася, відколи мами не стало, але радо кинула кішку на мене, переїхавши на орендовану квартиру пів року тому: місто напівпорожнє, оренда в уже-не-Києві не дуже дорога. Натці ж хотілося бути поближче до роботи і подалі від мене. Чому вона згодилася на квартиру, орендар якої був категорично проти тварин, я не зрозуміла.

— Вспокойся, почваро.

Плямка чхала на мої прохання, тож я остаточно смикаю радіо, яке так бентежить хвостату. Цей яскравий

червоний приймач ми купили в травні 2022-го. Чекали, що от-от жажне ядерка і доведеться гратися у п'ятий «Фолаут» просто неба.

Ядерка виявилася не найстрашнішим із того, що може статися з цією калічною планетою. Атраментів ядерка не брала. Не брали також кулі, леза, прокльони і благання.

Тепер вони диктують, де нам жити і чим займатися. Робота не є примусовою, от тільки їсти — най би і вівсянку — за щось треба, а варіантів працевлаштування різко поменшало. Зникли цілі сфери діяльності, пов'язані з ними табуйованими візуальними засобами: інтернет-маркетинг, айті, колцентри безкінечних сервісів, які робили наше життя приємнішим на фоні стрімкого колапсу цивілізації...

Мені в мої двадцять шість із неповною дизайнерською освітою пощастило пройти співбесіду, щоб працювати касиркою в продуктовому. До цього я працювала баристою в кав'ярні неподалік (її закрили через нестачу клієнтів і подорожчання, власне, кави). Наслухавшись Натчиних нарікань, намагалася влаштуватися листоношею у відділення пошти в сусідньому будинку. Мене не взяли. Пошта тепер дуже важлива установа, а в моєму резюме самі звільнення. Зрештою в березні Натка виїхала — раптово, без попередження і довгих зборів, разом із тим припинивши фінансувати мою апатію. І от я тут, збираюся пірнути в ідіотський графік за касою на розі Прорізної і Хрещатика. Раніше там було відділення банку. На другий рік Пришестя старий будинок знесли, як і майже все у тому районі. Звели багато однакових триповерхових споруд для обслуговування потреб будівельників Комплексу. Насправді навіть Прорізна і Хрещатик більше так не називаються. Просто Съома і Перша вулиці, а все, що

за колишнім майданом Незалежності, — закрыта територія будівництва.

— Побажай мені удачі.

Дідусева «одноока» світлина на книжковій полиці мовчки всміхається. Добре, що його не стало раніше, ніж світ зійшов на пси.

Щодо дрес-коду в крамниці не сказали нічого, тому припускаю, що згодяться і мої затягані джинси, сіра водолазка та червоні розтоптані конверси, придбані колись на секунді на «Лісовій» за героїчний «чайовий» полтос. Уніформу однаково видадуть у відтінках шартрезу.

Тепер усе огидно-зелене: від колись жовтих тролейбусів із «гармошками» до упаковок презервативів. Але наш під'їзд явно не пофарбують ще років сто. А зважаючи на те, що це хрущовка, стоятиме вона навіть довше, не сумніваюся. Тільки каналізація остаточно відмовить.

Що ще? Локальна картка. Срібний дідусів перстень, який зручно крутити на великому пальці. Парасольку я свідомо залишаю. Натка сказала «можливі незначні опади», тож навряд чи взагалі дощитиме.

На виході з будинку випадково чіпляюся поглядом за білосніжний папірець, приліплений скотчем до неакуратно підпиленої тополі. Папірець і папірець, друк усіляких Дуже Важливих Локальних Оголошень повсталим із попелу ЖЕКам ніхто не заборонив. До роздруківки привертає увагу інше.

Чорно-біле зображення.

Фотографія.

А фотографії друкувати заборонено.

Перевіряю, чи поруч нікого немає, і роблю відчайдушний крок до дерева.

«Прозрійте і побачте справжнє лице атраментів! — проголошує листівка. — Не коріться режиму загарбників!»

Під кострубатими закликами — зображення справжнього атрамента. Не тієї ілюзії, яку бачить більшість людей, не рудокосого «ельфа» з вузькими смарагдовими очима, а двометрової потвори з чорною масною шкірою, яку оточує хмара туману. Фото чорно-біле, але я знаю, що в реальності той туман зеленкуватий.

Бути «зрячою», напевно, найбільше з моїх проклять. Я бачу справжніх монстрів і при цьому позбавлена можливості показати їх іншим. Дотик атрамента вбиває тих, хто бачить «ельфів», і нічого не значить для непропорційної меншості, якій відкривається їхня справжня подоба. Ну тобто я сама не перевіряла, просто чула. Зрештою, ці химери вищі за мене майже на пів метра і запросто скрутять шию або проштрикнуть пазурами, тож тицяти в них пальцями я не ризикую.

І одна з таких химер зображена на світлині переді мною. Посеред двору рідної хрущовки я дивлюся на зображення справжнісінького атрамента. Чорнильника.

Це очевидний скан, до того ж неякісний, як і сам знімок. Аматорська робота. Сфотографувати справжнє лице монстра можна лише на плівковий фотоапарат. Не знаю, як це працює. Але вони заборонили будь-які камери та екрани. Перестрахувалися. Страна наволоч. Вкрали б свободу — я б іще змиралася. Але вони визнали поза законом єдине, чим я в принципі хотіла займатися в житті.

Я хотіла знімати. На плівку. Як дідусь.

«Не коріться режиму загарбників!»

Вуста судомить. І що я маю зробити, якщо всі інші коряться? В'їхати на бульдозері в Центр інформації чи голіруч піти супроти Інспекторату? У мене навіть немає водійських прав, не кажучи вже про бульдозер, а руки я краще займу чимось іншим.

Знервована, розвертаюся спиною до незаконної роздруківки і збираюся піти. Потім, не витримавши, повертаюся і зриваю папірець із дерева. Зіжмакую, жбурляю до пащі смітника. Якщо хтось із Інспекторату був неподалік і бачив, що відбулося, мої дії видаватимуться законослухняними. Позбулася небажаного матеріалу. Чим не зразкова локалька?

Та бачили мене навряд. На вулицях нині порожньо, якщо не зважати на зупинки громадського транспорту. Кого не забрала війна з росіянами та сутички з атраментами, прорідили хвилі чисток Інспекторату і самогубства через депресію, яка масово косила моє покоління, позбавлене доступу до гаджетів. Кожна друга квартира в моєму будинку тепер порожня, але тролейбуси зранку однаково набиті, хіба що не репаються. До метро мають доступ лише представники Інспекторату та інші держслужбовці. Натка, наприклад, має. Центр інформації — поважна держустанова, серйозніша навіть за пошту і ЖЕКи. Загалом роботу можна отримати не менш як за пів години дороги від дому. Не знаю чому. Можливо, це така тактика викрадання часу і сил у людей, щоб вони навіть не думали рипатися поза межі дозволеного.

У тролейбус мене фактично заносять. На фоні зеленого натовпу я наче огидна пропалина в ретельно зрежисованому знімку. Чоловіки в болотяно-зелених робах сперечаються про вчорашню радіотрансляцію футбольного матчу. Жіночки у м'ятних офісних костюмах бездумно дивляться у заляпані з учорашніх калюж вікна. Підлітки в шкільних уніформах кольору блакитної ялинки регочуть і тикають одне одному факи, а найтихіший ліпить жуйку під чиєсь смугасте салатове сидіння.

Тролейбус рухається на крейсерській швидкості, тобто не повзе. На Третьому проспекті (колишній Берестейський)

більше не буває ранкових заторів. Користуватися автівками стало складно, *кошти* — нову валюту — на бензин ще треба заробити. За якихось неповні чотири роки монстри перекроїли практично все, до чого дотягнулися пазуристими лапами.

Знову ж таки, для більшості вони навіть не монстри. Зі «зрячих» ще на початку Пришестя кпинили, а тепер і поготів.

Часто мені здається, що я просто божевільна. Бачу те, чого не бачать інші. Монстрів, а не «ельфів». Безкарних поліцаїв, а не доблесний Інспекторат. Рабство, а не гармонійне суспільство вмотивованих до праці локалів. Такий собі газлайтинг від реальності.

Добре, що атраменти нині валандаються вулицями не так часто, як раніше. Мене б зовсім виносило.

Я нарешті пробираюся до сканера локальної картки і візую законність своєї поїздки. Позаду стоїть хлопець, трохи старший за мене, у неохайній сірій джинсівці, з побитим вуграми обличчям. Від нього тхне вишневими цигарками. Роздобути ароматизовані цигарки непросто.

Мене захитує в транспорті, особливо під подібний штин, і я намагаюся хоч трохи відсунутися, але хлопець суне слідом, хіба що не облапуючи.

Щоб збільшити дистанцію, навмисне наступаю йому на ногу. Не спрацьовує. Штовхаю ліктем. Він притискається ще сильніше.

— Полегше, дівуля, а то скажу інспам, що ти тут виделуєшся, — хекає хлопець.

— Мамці своїй скажи, що свиню виростила, — нарешті виборсуюся з майже-обіймів придурка, та він встигає вхопити мене за плече. Тролейбус смикається, зупиняючись. Заточившись, вуграстий падає на тітку позаду себе. Я натомість устигаю вчепитися за спинку найближчого

сидіння. Поки тітка скандалить із хлопцем, проштовхуюся до іншої частини салону і решту дороги втискаю голову в плечі.

Я насправді боюся таких покидьків. Серед них трапляються реальні шавки Інспекторату, які вишукують локалів, що «поводяться підозріло». І ці найманці служби контролю дійсно бувають достатньо тупі, щоб не залишатися інкогніто.

Кажуть, щоб потрапити на службу до Інспекторату, потрібно пройти співбесіду зі справжнім атраментом. Після того як поодинокі монстри на початку Пришестя винищували своїми дотиками цілі загони військових у повному екіпіруванні, а групи по 20–30 істот припиняли існування невеликих армій, не уявляю, як можна проситися до них на роботу.

«Здыхай із голоду, якщо така принципова», — визвірилася на мене Натка, коли я вчергове почала скандалити з приводу її роботи на радіо. А я не принципова. Просто гиду. Або лінуюся. Натці ця версія більше подобається. Відколи вона виїхала, я вперше в житті лишилася в квартирі єдиною постійною мешканкою. Плямка за сусідку не рахується, я вважаю її чимось на кшталт полтергейста.

— Зупинка «Друга площа», кінцева. Дякуємо, що скористалися послугами Локальпастрансу. Будь ласка, не забувайте своїх речей.

Приємний жіночий голос губиться у рипінні дверей тролейбуса і гаморі ходячих водоростей, які з нього вивалюються. Раніше це місце називалося площею Українських Героїв. Ми ледве звикли казати «Ходімо на ПЛУГ» замість «Ходімо на еЛ-Те», бо до того станція носила ім'я якогось російського письменника, як довелося при звичаюватися до знеособленого «Ходімо на Другу». Може, потім вона перетвориться на ДруП, хтозна, люди звикли скорочувати.

Мудака-прилипала, на щастя, на зупинці нема, і я намагаюся розпрямити спину. Кроків за десять здаюся і знову горблюся, ховаючи обличчя за скуйовдженим каштановим волоссям. Щоб не бачили. Щоб не питали, чим так зацікавилася, коли скося поглядаю на вітрини магазинів техніки, заклеєні намальованими від руки рекламними плакатами. То тут, то там у морі різно-зелених людей виринають темно-смарагдові, майже чорні кашкети і такі ж лискучі однострої з вертикальними білими смугами на грудях — від однієї до чотирьох — на позначення рангу. Інспів у центрі відчутно більше. Людей, які загалом працюють на державу — вибачте, на *Протекторат*, — теж.

Платять таким відчутно краще. На вершині зарплатної піраміди — клерки паперових держструктур, інформаційники та інспи. Але більше за них наразі отримують лише архітектори. Щось вони хочуть збудувати, ті срані зайти — чорнильники. На пагорбах над Дніпром, методично розчищаючи території від Майдану до колишнього заводу «Арсенал», а чи й далі. Дідусь поклав на заводі здоров'я і залишив око, але все одно любив свою роботу. Він засмутився б, що тепер там хазяйнують монстри.

— Мене звуть Оксана, я старша касирка. Все, що роби-тимеш, оцінюватиму я.

Моя нова керівничка хіба на пару років старша, коротко стрижена і фарбована в мідний рудий. Один із найпопулярніших кольорів волосся тепер. За винятком відтінку рваних пасом, Оксана аж ніяк на атраментський камуфляж не подібна. Приземкувата, нижча за мене, з важким підборіддям і злими очима.

— Сьогодні стоїш на касі поруч зі мною і уважно стежиш за тим, що я роблю. Язиком не чешеш, дебільних запитань не ставиш.

Мені вистачає дурості ляпнути:

— А які вважаються дебільними?

Її скептично-бридливий вираз обличчя можна цілком сприйняти за відповідь.

Продуктовий великий, із власною пекарнею і кулінарією. Все це розраховано на будівельників, які в три зміни гарують за високими парканами, а живуть у однакових триповерхівках від Софійської (Третьої) площі до колишньої Бессарабської (Четвертої).

— Графік шість на один. Перший тиждень зміна з шостої до чотирнадцятої, другий із чотирнадцятої до двадцять другої, третій із двадцять другої до шостої, і так по колу. Приходиш за пів години до початку зміни, тебе перевіряють, перевдягаєшся, сідаєш за касу. Припекло відійти — попереджаєш мене, іншу старшу касирку або охоронця, закриваєш касу, більше десяти хвилин не шароїбишся, — Оксана старається говорити заскрипованими фразами, але регулярно збивається на лайку. — Якщо покупців багато, терпи. Перерва на їду пів години через чотири-п'ять годин роботи. Дві страви і напої за рахунок закладу. Кімнату для персоналу ти вже бачила.

Оксана нервова і постійно незадоволена всім, що роблять інші. Вона критикує дівчат у залі за швидкість розкладання упаковок із крупами, поки проводить ознайомчу екскурсію. Лає вантажника, який спиною виходить зі складу з важкою коробкою в руках і налітає на нас, бо не має очей на потилиці. Гарчить на мене, коли я подаю паперовий пакет для продуктів до того, як вона пробила покупцеві перший товар, або якщо роблю це тоді, коли всі товари вже пробиті.

Цікаво, ким вона була до Пришестя. Більшість тепер працює не за спеціальністю. Не здивуюся, якщо Оксана — колишня проєкт-менеджерка якоїсь пафосної аїті-контори. Мала б я роками зарплату під три штуки баксів

і дбала про дотримання плану, а не про команду, теж перетворилася б на Грінча, сівши за касу магазину. Ще й у цій формі огидного лаймового кольору. Трохи світліша футболка, трохи темніша жилетка, ідіотський козирок. От вам бейджик стажерки, будьте ласкаві впахувати, Антоніно Вікторівно. Гроші не пахнуть, хіба що їх віддають за рибу. Рибою потім пахне все. Втім, фізичну валюту виводять із обігу. Все буде на локальних картках: і паспортні дані, і кошти, і медичні довідки, і попередження від Інспекторату. «Режиму загарбників» знадобилося лише декілька років, щоб впровадити цю систему. Схоже, розробка і тестування програмного забезпечення під страхом смертної кари йдуть швидше. А ще це значить, щодесь є комп'ютери і люди, яким дозволено за ними працювати. І, можливо, інтернет...

— Тарасе, відміна!

Давно вже не молодий Тарас проводить ключ-карткою, щоб Оксана могла скасувати пробиття товару, і мовчки повертається на позицію біля дверей на вулицю. По-військовому заклавши руки за спину, він усе одно не набуває ані погрозливого, ані навіть серйозного вигляду.

Каса доволі сучасна. Лед-моніторчик із неї зняли, але сканер і термінал для пробиття локальних карток працюють.

Щодо впахування — я насправді перебільшую. Цього дня я радше безкінечно нуджуся, переминаючись із ноги на ногу і зазубрюючи «формулу»: «Пакетик — лотерейка — локальна картка?» Ця монотонність заколисує, і я не помічаю, як провалююся в спогади про ранок і довбану скановану світлину.

— Кошуля, блять! Тобі не дуже-то й потрібна робота, я дивлюся, — Оксана про щось мене просила, а я не почувала.